

**EURASIA
CENTER**

EURÁZSIAI HÍRSZEMLE

(2022. május 14 – 20.)

Készítette:

**Horváth Levente
Klemensits Péter
Moldicz Csaba
Tárik Meszár
Veres Szabolcs
Zoltai Alexandra**

Tartalomjegyzék:

Svédország és Finnország NATO-csatlakozása: török vétő? 3

Kelet-Ázsia 5

Dél-Ázsia 7

Délkelet-Ázsia 8

Közel-Kelet 9

Oroszország és a posztsovjet térség 13

Impresszum 16

Svédország és Finnország NATO-csatlakozása: török vétó?

Svédország és Finnország hivatalosan is benyújtotta csatlakozási kérelmét a NATO-hoz. Jens Stoltenberg NATO-főtitkár ezzel kapcsolatban azt közölte, hogy az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének minden tagja egyetért a bővítés fontosságával. Azonban ez korántsem fedi a valóságot, mivel nem minden ország állt pozitívan az északi országok legújabb aspirációjához.

Az elmúlt héten a legnagyobb hírügynökségek közölték Recep Tayyip Erdoğan török elnök azon kijelentését, miszerint nem hagyja jóvá Svédország és Finnország NATO-csatlakozását. A szövetségben [hamar vita támadt](#) a tagok között, és az Egyesült Államok, valamint Kanada jelezte, hogy mielőbb tisztázni kívánják a helyzetet a török külügyminiszterrel, Mevlüt Çavuşoğlu-val. A NATO szabályai szerint minden bővítési döntést egyhangú megállapodással kell meghozni, ami gyakorlatilag feljogosítja Törökországot arra, hogy megvétózza az új tagok felvételét.

Az 1952 óta NATO-tag Törökország figyelemmel kíséri azokat a vitákat, amelyek Svédországnak és Finnországnak a szövetséghez való csatlakozási szándékával kapcsolatosak, de egyelőre nincs pozitív véleménye. „*Nyomon követjük a fejleményeket. Jelenleg nincs támogató álláspontunk Svédország és Finnország (NATO-csatlakozási) ügyében*” – [közölte](#) az újságírókkal Törökország elnöke, Recep Tayyip Erdoğan, a pénteki isztambuli ima után. Erdoğan [azt mondta](#), hogy ezek a „*skandináv országok olyanok, mint a terrorista csoportok vendégháza*”, majd [hozzátette](#): „*Vannak támogatói a terrorizmusnak a parlamentben. Nem lehetünk pozitívak ezzel kapcsolatban*”. 2020 júliusában Törökország élesen bírálta a svéd külügyminiszter és a Kurdisztáni Munkáspárt (PKK) szíriai ága, a Kurd Népvédelmi Egységek (YPG/PKK¹) törökök által terroristának tartott csoport tagjai közötti videómegbeszélést. [A török külügyminisztérium szerint](#) az incidens „*komoly kérdőjeleket vet fel Svédországnak a terrorizmus elleni küzdelem prioritásként való megközelítésével kapcsolatban*”.

Azzal a döntéssel összefüggésben, miszerint az Egyesült Államok feloldja a szankciókat a YPG/PKK által birtokolt szíriai régiókat illetően, Erdoğan hangsúlyozta, hogy az említett szervezet egy terrorista csoport, és hogy Törökország nem fogadhatja el az ilyen típusú döntéseket. Az YPG továbbra is nagy területeket irányít Szíria északkeleti részén az Egyesült Államok támogatásával. A törökök minden fronton hangsúlyozzák, hogy a YPG/PKK az egész régió biztonságát veszélyeztető terrorszervezet. Washington azonban tartózkodott a szervezet ilyen jellegű megjelölésétől, és Ankara hajthatatlan tiltakozása ellenére továbbra is partnerként működik vele együtt a térségben az Iszlám Állam terrorcsoport elleni küzdelemben. [Török források szerint](#) a PKK több mint 40 000 ember haláláért volt felelős az elmúlt 35 évben, támadásaikban nők, gyermekek és csecsemők is életüket veszítették.

[Egyes elemzők szerint](#) nem valószínű, hogy Erdoğan egy konkrét politikai célt tűzött ki, de kétségtelenül arra számít majd, hogy – akár csak a múltban – rábírják, meggyőzzék, és végül jutalmat kapjon az együttműködéséért. A szóvivője, [Ibrahim Kalin már úgy finomította](#) a török vétóval kapcsolatos álláspontot, hogy Ankara nem „*bezárja az ajtót*” a skandináv belépés előtt, hanem a terroristák svédországi tevékenységét akarja visszaszorítani. [Egyesek szerint](#) Erdoğan kijelentését inkább panaszként, semmint határozott vétófenyegetésként kell értelmezni. Egyúttal [a finn külügyminiszter, Haavisto](#) is már úgy nyilatkozott, hogy a probléma néhány héten belül megoldható.

¹ YPG/PKK: a török kormány hivatalos közleményeiben a YPG/PKK írásmódot használja.

Az sem biztos azonban, hogy minden Svédországról és Finnországról szól. A török elnök szinte minden bizonnyal úgy látja, hogy ez alkalmas pillanat arra, hogy kinyilvánítsa a meglévő NATO-tagokkal kapcsolatos sérelmeit, különösen a Biden-kormányzat kapcsán. Az Ankara és Washington közötti problémák hosszú listáján kulcsfontosságú elem lehet Erdoğan csalódottsága, amiért nem tudott olyan szoros kapcsolatokat kialakítani Joe Bidennel, mint Donald Trumpgal. Törökország kritikus választási ciklusba lép, amikor a hazai támogatottsága egyre csak csökken, ami miatt az elnök nívósabb nemzetközi profilt kíván kiépíteni, hogy bemutassa globális jelentőségét a török szavazók számára. [A Washington Post szerint](#) Erdoğan – aki a legkésőbb 2023-ban újráválasztási harcra számíthat – megjegyzései részben a PKK-val való bármiféle alkalmazkodást ellenző nacionalista szavazók megtartására vagy megnyerésére irányulhatnak.

Ankara az elmúlt néhány évben a NATO-t is bírálta, amiért nem minden ügyben kerültek egy hullámhosszra. Narratívájuk szerint a szövetség nem veszi eléggé figyelembe Törökország biztonsági aggályait, annak ellenére, hogy az ország több évtizede korrekt partner a szervezetben. Törökország álláspontja a skandináv országok NATO-ba való belépésével kapcsolatban összhangban van a katonai szövetség és Oroszország közötti egyensúly megteremtésével. Amíg Ankara fegyveres drónokat adott el Kijevnek és támogatja Ukrajna szuverenitását, vonakodott attól, hogy megszakítsa kapcsolatait Moszkvával, és elhatárolódott a nyugati gazdasági szankcióktól. Lehet, hogy egy esetleges vétót arra szeretne felhasználni, hogy jelezze elszakadását az Ukrajnával kapcsolatos nyugati fellépésektől.

Magas rangú török tisztviselők amiatt aggódnak, hogy a konfliktus most NATO-Oroszország háborúvá fog fajulni, és hogy egyre nő az eszkaláció veszélye, amit az Ukrajna számára nyújtott nagyobb fegyverkezési támogatás és a tárgyalási keret hiánya is táplál. Csalódottak amiatt is, hogy a Nyugat vonakodik a törökök közvetítésével zajló fegyverszüneti tárgyalások mögé tömörülni. Magas rangú török tisztviselők [azzal vádoltak meg](#) néhány NATO-tagországot, hogy korántsem akarják, hogy a háború véget érjen, és csak az Oroszországnak való károkozásban érdekeltek.

Finnország és Svédország szövetségbe való felvételéhez mind a 30 NATO-tagállam egyhangú támogatására van szükség, így ahogy már említettük, Törökország tiltakozhat, és meg is akadályozhatja az északi országok csatlakozását. Stockholm, Helsinki és Ankara azonban az elmúlt napokban tárgyalásokat folytatott a problémák tisztázása érdekében. A török elnökség kommunikációs osztályának [közleménye](#) szerint a két fél elnöki szinten telefonhívást bonyolított le, mely során [Erdoğan hangsúlyozta](#), hogy Svédországnak véget kell vetnie a terrorszervezetek számára nyújtott politikai és pénzügyi segítségnek, valamint hozzátette, hogy a szíriai török invázió után a Törökország ellen 2019-ben elrendelt fegyverexport-embargót is fel kell oldani. A török elnök hangsúlyozta, hogy országa mindig is támogatta a NATO „nyitott ajtók” politikáját.

A fejlemények tükrében kijelenthetjük, hogy a hivatalos nyilatkozatokkal ellentétben korántsem biztos, hogy Törökország élni fog vétójogával Svédország és Finnország csatlakozási kérelmével kapcsolatban, azonban nem kétséges, hogy ellenállásukon keresztül a nemzetközi ügyekben való megkerülhetetlenségüket hangsúlyozzák és egyértelműen pozícióik javítását is remélik.

Az elemzést készítette: **Tárik Meszár**

Kelet Ázsia

Xi Jinping felszólította a BRICS országokat, hogy építsenek globális biztonsági közösséget

Xinhua, 2022. május 19.

Xi Jinping kínai elnök felszólította a BRICS-országokat, hogy működjenek együtt a mindenkit megillető biztonságot nyújtó globális közösség felépítésében, a BRICS-országok külügyminiszteri találkozásának nyitóülésén tartott videóbeszédében. Xi elmondta, hogy a nemzetközi helyzetben fokozódnak az instabilitás és a bizonytalanság tényezői. Hozzátette, hogy a nemzetközi közösség pozitív, inspiráló és építő erejeként a BRICS-országoknak meg kell szilárdítaniuk hitüket, szembe kell nézniük a „viharokkal és hullámokkal”, és valódi lépéseket kell tenniük a béke és a fejlődés előmozdítása, a méltányosság és az igazságosság támogatása, valamint a demokrácia és a szabadság támogatása érdekében. Felszólította az öt BRICS-országot, hogy kezdjenek párbeszédet és eszmecserét a többi feltörekvő piaccal és fejlődő országgal a kölcsönös megértés és bizalom növelése, az együttműködési kötelek szorosabbra fűzése és az érdekek konvergenciájának elmélyítése érdekében.

Forrás: [Xi calls on BRICS countries to build global community of security for all](#)

Szerepel Dél-Korea és Japán kapcsolatának javítása Biden napirendjén?

Xinhua, 2022. május 20.

Biden ázsiai útja alkalmával a tervek szerint szó esik majd a szövetségek megerősítéséről, valamint az orosz agresszióval, a kínai nagyhatalmi ambíciókkal és az észak-koreai rakéta- és nukleáris kísérletekkel szembeni elrettentés fokozásáról. Van azonban egy pont, amely nem szerepel egyértelműen az elnök ambiciózus napirendjén – a most látogatott két amerikai szövetséges, Japán és Dél-Korea között még mindig tátongó szakadék megszüntetése vagy legalábbis csökkentése. Szöulban a vezetés Yoon Suk-yeol elnök és ezzel a konzervatív kormány kezébe került, ami megteremtheti a lehetőséget arra, hogy a két ország közötti egyre romló kapcsolatok tendenciáját megfordítsa. A múltban azonban a japán vezetőknek gyakran volt szükségük egyértelmű nyomásra az Egyesült Államok részéről, hogy javítsák a Dél-Koreával fenntartott kapcsolatokat, különösen, ha a második világháborús történelmi kérdésekről volt szó. A kérdés tehát, hogy Biden mekkora szerepet kíván ebben játszani.

Forrás: [Are Japan-Korea relations on Biden's trip agenda?](#)

Kína csökkenti az öt éven túli hitelek alapkamatát

Xinhua, 2022. május 20.

Kínában az öt éven túli hitelek alapkamatát (loan prime rate - LPR), amelyre sok hitelező alapozza jelzáloghitel-kamatát, 15 bázisponttal 4,45 százalékra csökkentették – derült ki az új adatokból. A Kínai Nemzeti Bankközi Finanszírozási Központ adatai szerint az egyéves hitelek alapkamata 3,7 %-on állt, nem változott az egy hónappal korábbihoz képest.

Forrás: [China lowers over-five-year loan prime rate](#)

Kína továbbra is javítani akarja a külföldi befektetések környezetét a növekvő kihívások közepette

Xinhua, 2022. május 19.

A Kínai Kereskedelmi Minisztérium közölte, hogy folytatja a külföldi befektetések környezetének javítását célzó lépéseket, és jobb üzleti környezetet és szolgáltatásokat biztosít a külföldi vállalatoknak. A kereskedelmi minisztérium adatai szerint a Kínába irányuló közvetlen külföldi befektetések (FDI) tényleges felhasználása éves szinten 20,5 százalékkal 478,61 milliárd jüanra nőtt az év első négy hónapjában. A minisztérium szerint amerikai dollárban számolva a beáramlás éves szinten 26,1 százalékkal 74,47 milliárd dollárra nőtt. Shu Jueting, a Kereskedelmi Minisztérium szóvivője az FDI gyors növekedését az ország vonzó piacának, a nyitási törekvéseknek és az optimalizált üzleti környezetnek tulajdonította. „Kína továbbra is vonzó a külföldi befektetések számára, mivel a hosszú távú növekedés gazdasági alapjai szilárdak és változatlanok maradnak. A külföldi vállalatok optimisták az országban fennálló hosszú távú fejlődési kilátásait illetően” – tette hozzá Shu.

Forrás: [China to continue stabilizing foreign investment amid challenges](#)

Rontottak a kínai ingatlanpiacon a bezárások

Jeff Pao, Asia Times, 2022. május 17.

A kínai ingatlanfejlesztési befektetések, valamint az ingatlanfejlesztők eladásai is jelentősen visszaestek a múlt hónapban, mivel az ország ingatlanpiacait súlyosan érintették a járványok és egyes nagyobb városok lezárása. Az ingatlanfejlesztési beruházások 10,1%-kal 1,14 ezer milliárd jüanra (169 milliárd dollárra) csökkentek áprilisban az egy évvel ezelőtti 1,27 ezer milliárd jüanról – közölte a Kínai Országos Statisztikai Hivatal. A lakásvásárlók piacra lépésének ösztönzése érdekében a People's Bank of China vasárnap bejelentette a jelzáloghitelek kamatának csökkentését az első lakást vásárlók számára. Az ingatlanpiaci elemzők szerint azonban a lépés nem volt elegendő a piaci hangulat javításához, mivel a lakásvásárlók bizalma továbbra is gyenge a lassuló gazdaság és a romló kínai munkaerőpiac miatt.

Forrás: [China's property down cycle worsened by lockdowns](#)

Dél-Ázsia

India küzdelme a gyengülő rúpiával

Ks Kumar, Asia Times, 2022. május 19.

A gyengülő indiai rúpia komoly gondot jelen India devizatartalékaira nézve is. Az indiai valuta folyamatos gyengülésben van, amióta az orosz csapatok február végén megtámadták Ukrajnát. Amikor az invázió február 24-én megindult, az indiai rúpia 73-74 amerikai dollár között mozgott. Ezután átlépte a 77-es határt, és a héten minden idők legmélyebb pontját érte el, egy rúpia 77,58 dollár volt, ráadásul a legtöbb elemző arra számít, hogy a rúpia még tovább romlik. Az üzemanyag- és nyersanyagárak meredek emelkedése nyomást gyakorolt az indiai valutára, India olajszükségletének közel 85%-át importból fedezi, a gyengülő rúpia viszont az importköltségeket is növelte. Az indiai rúpiára nehezedő nyomás arra kényszerítette az indiai jegybankot, hogy beavatkozzon, még hozzá dollár eladásával, hogy lassítsa az indiai valuta leértékelődését. A jegybank márciusban 20 milliárd dollárt adott el a piacokon, ami egy hónap alatt a valaha volt legmagasabb érték. Az előző csúcs 2008 októberében volt 18,66 milliárd dollárral.

Forrás: [Weakening rupee affecting India's forex reserves](#)

Pakisztán a csőd szélén

FM Shakil, Asia Times, 2022. május 16.

Srí Lankát követve Pakisztán is a csőd felé tart, ráadásul a megbuktatott miniszterelnök május 20-ig új választásokat követel az országban. Az elemzők attól tartanak, hogy a politikai instabilitás az elkövetkező napokban erőszakossá válhat, és ez hatással lesz Pakisztán amúgy is döcögős gazdaságára. Az ország devizatartalékai csökkennek, az élelmiszer-infláció emelkedik, a pakisztáni rúpia pedig gyengül, ami hatalmas, 21,72%-os esést mutat a jelenlegi pénzügyi évben. Gazdasági szakértők és elemzők pénzügyi vészhelyzet kikiáltását követelik a fenyegető gazdasági kihívások kezelése érdekében. Azt javasolják, hogy vonják vissza a vállalati szektor számára rendelkezésre álló 800 milliárd rúpiás (4,1 milliárd USD) adómentességet, és magasabb adót vezessenek ki a föld- és ingatlanulajdonokra.

Forrás: [Pakistan facing bankruptcy as the economy crumbles](#)

Délkelet-Ázsia

Biden erősíteni szándékozik az Egyesült Államok és az ASEAN közötti szövetséget

Richard Javad Heydarian, Asia Times, 2022. május 16.

Joe Biden, az Egyesült Államok elnöke a múlt héten Washingtonban látta vendégül a Délkelet-Ázsiai Nemzetek Szövetségének (ASEAN) képviselőit a Fehér Házban egy kétnapos rendezvényen. Az ASEAN-USA párbeszéd megkezdésének 45. évfordulóját ünnepeelve a két fél megfogadta, hogy „átfogó stratégiai partnerséget” folytat, amely „értelmes, érdemi és kölcsönösen előnyös” megállapodásokon alapul. A Biden-adminisztráció egyszerre igyekezett eloszlatni a látszólagos stratégiai hiányosság miatti aggodalmakat az Ukrajna elleni orosz invázió közepette, amely most leköti a nyugati stratégiai kapacitás nagy részét. A washingtoni találkozó célja a bizalom helyreállítása és Kína növekvő befolyásának visszaszorítása volt Délkelet-Ázsiában. Elismerve az Egyesült Államok „létfontosságú gazdasági részvételét” a régióban, a két fél megvitatta az ASEAN-USA kereskedelmi és beruházási keretrendszert is.

Forrás: [Biden tries to strengthen US alliance with ASEAN](#)

A Fülöp-szigetek megválasztott elnöke folytatja az ország védelmi modernizációját?

Joshua Espena, The Diplomat, 2022. május 19.

A május 9-i elsöprő választási győzelem után Ferdinand „Bongbong” Marcos Jr. lesz a Fülöp-szigetek 17. elnöke. Marcos a kampányviták során kijelentette, hogy elutasítja a nagyhatalmak – az Egyesült Államok és Kína – által erőltetett „hidegháborús” modellt, amely térségeiket befolyási övezetökké változtatja. Marcos kifejezte csodálatát Rodrigo Duterte hivatalban lévő elnök „független külpolitikája” iránt, és elmondta, hogy ezt a politikát kívánja folytatni a következő hat évben. A választási viták során bár a diplomáciai megközelítést helyes eszköznek tartotta a dél-kínai-tengeri viták kapcsán, azt elismerte, hogy a rideg valóság az, hogy az országnak katonai jelenlétre van szüksége a térségben, hogy érzékeltesse Pekinggel, hogy Manila meg kívánja védeni igényelt tengeri területeit. Így Marcos valószínűleg kénytelen lesz befejezni az Fülöp-szigeteki Fegyveres Erők (Armed Forces of the Philippines – AFP) modernizációs programját (AFPMP) a hazai és nemzetközi nyomás miatt is.

Forrás: [Will the Philippines' President-Elect Continue the Country's Defense Modernization?](#)

Közel-Kelet

Az Aramco nyeresége az első negyedévben 82%-kal 148 milliárd riálra nőtt

العربية, Al Arabiya, 2022. május 15.

A Saudi Aramco 81,7%-os negyedéves profitnövekedést jelentett be 2022 első negyedévében, amivel nyeresége 148 milliárd riálra nőtt, szemben a 2021 azonos időszakában elért 81,4 milliárd riállal. A szaúd-arábiai Aramco által elért működési nyereség volumene 2022 első negyedévében mintegy 277,7 milliárd riált tett ki, szemben a 2021 első negyedévi 151,9 milliárd riállal, ami 82,8%-os növekedést jelent. A negyedéves eredménynövekedést a kőolaj árának emelkedésével, valamint a finomító, feldolgozó és marketing szektor haszonkulcsának javulásával magyarázzák. A jelenlegi virágzó piaci környezet hozzájárult ahhoz, hogy az Aramco piaci értéke 2 billió dollár fölé emelkedjen, így a világ legértékesebb vállalata lett, megelőzve az amerikai Apple-t. „A magasabb olajárak és a finomítói árresek valóban hozzásegítik az Aramco-t ahhoz, hogy idén sokkal magasabb profitot könyvelhessen el” - mondta egy szaúdi elemző.

Forrás: [ارتفاع أرباح أرامكو في الربع الأول 82% لـ 148 مليار ريال.. فاقت التوقعات](#)

Az OPEC elfogadta, hogy Irak napi 4,5 millió hordóra emelje kitermelését

الشرق الاوسط, Asharq Al Awsat, 2022. május 15.

Irak OPEC-képviselője, Muhammad Szaadún közölte, hogy a szervezet megállapodott azt illetően, hogy Irak júniustól napi 4,5 millió hordóra növeli az ország olajtermelését. Sok más OPEC-taghoz hasonlóan Irak is küzd azért, hogy több olajat pumpáljon egy olyan időszakban, amikor a globális készletek már szűkösek és az árak emelkednek. Az érdekek most találkoznak, mivel olajszállítási hiány lépett fel, elsősorban Nigéria és Angola miatt, mivel több nagy nyugati olajtársaság kilépett az afrikai projektekből. Emellett az orosz kitermelés is csökkent, ami miatt a múlt hónapban az OPEC megállapodott a termelés növeléséről. Az elemzők továbbra is az orosz olajjal szembeni esetleges Európai Unió által eszközölt embargóra összpontosítanak, miután Moszkva a héten szankciókat vezetett be az állami tulajdonban lévő Gazprom európai egységeivel szemben, Ukrajna pedig blokkolt egy jelentős gáztranzitútvonalat. Kínában a hatóságok ígéretet tettek a gazdaság támogatására, Sanghajban pedig azt mondták, hogy a város e hónapban megkezdte a koronavírus elleni küzdelem érdekében bevezetett korlátozások enyhítését és az üzletek megnyitását. Az Európai Unió közölte, hogy kellő előrelépés történt az Iránnal folytatott nukleáris tárgyalások kapcsán. Elemzők szerint az Iránnal kötött megállapodás naponta további jelentős olajkészlettel bővítheti a piacot.

Forrás: [أوبك توافق على زيادة إنتاج العراق إلى 4.5 مليون برميل يومياً](#)

Katasztrófa fenyegeti a Holt-tengert a vízforrások kiszáradása miatt

The Jerusalem Post, 2022. május 14.

Katasztrófa fenyegeti a Holt-tengert, mivel a bejövő vízforrások kiszáradnak. Emellett a tengerből vizet szivattyúznak a Holt-tenger melletti gyárak mesterséges párologtató tavaiba, ami miatt kevés víz jut be a sós tóba északon, és sok víz távozik délen. Egy tengerkutató egy közelmúlt környezeti katasztrófára figyelmeztet. „Jelenleg több mint 6000 víznyelő van csak a nyugati [izraeli] oldalon” – mondta Michael Lazar, a Haifai Egyetem Tengeri Geotudományi Tanszékének munkatársa. Az 1960-as évek óta a Holt-tenger elvesztette felszínének egyharmadát, és a víz továbbra is évente körülbelül egy métert apad. A Környezetvédelmi Minisztérium 2014-ben közzétett jelentése, amely 10 éves kutatáson és adatgyűjtésen alapult, ezt a csökkenést a globális felmelegedés és az éghajlatváltozás miatt felgyorsult párolgásnak, valamint az olyan emberi tevékenységeknek tulajdonította, mint például a víz elterelése a Jordán folyóból és az ásványkinyerés. A szíriai és libanoni mellékfolyók vizeit mezőgazdasági és egyéb célok miatt vezetik el. Ez lényegében a Holt-tenger csapjának elzárását jelenti. A Jordán folyó – a Galileai-tenger és a Holt-tenger fő vízforrása – áramlása a 21. században várhatóan akár 22%-kal (vagy akár többel is) csökkenhet. Ez kétségtelenül drámai tendencia a régióban a víz elérhetősége és a vízhiány tekintetében.

Forrás: [Catastrophe looms for Dead Sea as incoming water sources dry up, scientist says](#)

Mohammed bin Zayed sejk az Egyesült Arab Emírségek új elnöke

بي بي سي عربي, BBC Arabic, 2022. május 14.

Az Emirates hírügynökség Khalifa bin Zayed Al Nahyan sejk halála (2022.05.13.) után egy nappal arról számolt be, hogy az Unió Legfelsőbb Tanácsa egyhangúlag Mohammed bin Zayed Al Nahyant választotta meg az Egyesült Arab Emírségek elnökének. Az új kormányfő 1961. március 11-én született Al Ain városában, Abu Dzabi emírségében, és 2004-től mostanáig Abu Dzabi koronahercegi pozícióját töltötte be. Mohammed bin Zayed 2014 óta számít az ország tényleges uralkodójának, amikor bátyja, az Emirátusok elnöke és Abu Dzabi uralkodója, Khalifa bin Zayed agyvérzést kapott. Miután 1979-ben elvégezte a brit Sandhurst Királyi Katonai Akadémiát, vezető szerepet játszott az Egyesült Arab Emírségek légierijében. Mohammed bin Zayed sejk hozzájárult az Egyesült Arab Emírségek fegyveres erőinek fejlesztéséhez a stratégiai tervezés, a kiképzés, a szervezeti felépítés és az ország védelmi képességeinek megerősítése terén – olvasható az Egyesült Arab Emírségek kormányának honlapján. 2005-ben nevezték ki az Egyesült Arab Emírségek Fegyveres Erői legfelsőbb parancsnokának helyettesévé, és altábornagyi rangot kapott. Apja 2004-es halálával Mohammed bin Zayed sejk lett Abu Dzabi Emirátus koronahercege. Ugyanebben az évben kinevezték az Abu Dhabi Emirátus Végrehajtó Tanácsának elnökévé is, amely az emírség napi ügyeit intézi. A következő években az Emirátus egyik legkiemelkedőbb személyiségévé vált a gazdaság diverzifikálása és az oktatási intézmények fejlesztése terén. Miután Khalifa bin Zayed sejk 2014-ben agyvérzést kapott, Mohammed bin Zayed sejk láthatóan átvette az emír feladatainak nagy részét, beleértve az Egyesült Arab Emírségek fegyveres erőinek főparancsnoki feladatait is.

Forrás: [الشيخ محمد بن زايد: من هو رئيس دولة الإمارات الجديد؟](#)

Erdoğan és Aliyev felavatta a Rize-Artvin repülőtérét

Hürriyet Daily News, 2022. május 15.

A török és az azerbajdzsáni elnök május 14-én felavatta a Rize-Artvin repülőtérét, Törökország 2. repülőtérét, amely a Fekete-tenger térségében visszanyert területen épült. A repülőtérre a Turkish Airlines járata érkezett elsőnek, amely helyi idő szerint 8:30-kor szállt fel Isztambulból, és 10:35-kor szállt le a Rize-Artvin repülőtérre. Recep Tayyip Erdoğan és İlham Aliyev azerbajdzsáni elnök később charterjáratokkal érkeztek a helyszínre.

Forrás: [Erdoğan, Aliyev inaugurate Rize-Artvin airport](#)

Egyiptom és Tunézia megállapodott a nemzetközi ügyek koordinálásáról

Asharq Al Awsat English, 2022. május 16.

Egyiptom és Tunézia megállapodott abban, hogy a jövőben konzultációkat folytatnak a regionális és nemzetközi fejleményekről. Musztafa Madbúli egyiptomi kormányfő és Nadzslá' Búden tunéziai miniszterelnök az egyiptomi-tunéziai vegyes főbizottság 17. ülésének pénteki napján beszédeikben hangsúlyozták, hogy minden területen fokozni kell a koordinációt. A találkozók számos, a bilaterális kapcsolatok megerősítéséről szóló megállapodás aláírására került sor. A Madbúlival tartott sajtótájékoztatón Búden hangsúlyozta a magánszektor szerepét a Tunisz és Kairó közötti kétoldalú koordináció fokozásában, az üzletemberek közötti partnerségek kialakításában és az ígéretes piacok felé való elmozdulásban, különösen Afrikában. Elárulta, hogy Madbúli látogatása során 11 jogi dokumentumot írtak alá, amelyek kiterjedtek a nemzetközi koordinációra, a befektetésekre és az exportra, a nemzetközi kiállításokon és piacokon való részvételre, a pénzügyi ellenőrzésre, a felsőoktatásra, a mezőgazdaságra, a környezetvédelemre, az építőiparra, az információtechnológiára, a kommunikációra és a nők helyzetével kapcsolatos ügyekre. Búden és Madbúli emellett az Ukrajna elleni orosz háborúval és annak a gabonaimportra gyakorolt hatásával is foglalkozott, ami szerintük közös munkát és új piacok feltárását követeli meg. Az egyiptomi miniszterelnök elmondta, hogy Egyiptom és Tunézia kapcsolatai „minőségi változásnak” tanú, és mindkét fél egyetért abban, hogy 2022 és 2023 a gazdasági együttműködés éve lesz közöttük.

Forrás: [Egypt, Tunisia Agree to Coordinate over Int'l Affairs](#)

Törökország és Algéria erősíti együttműködését a védelmi iparágakban

وكالة الاناضول, Anadolu Agency, 2022. május 17.

Recep Tayyip Erdoğan török elnök kijelentette, hogy országa és Algéria eltökélt szándéka a védelmi iparban való együttműködés megerősítése. Erdoğan kifejtette, hogy a két ország magas szintű együttműködési tanács létrehozásáról döntött, hogy új szintre emelje a bilaterális kapcsolatokat, megjegyezve, hogy a Törökország és Algéria közötti gazdasági és kereskedelmi együttműködés napról napra fejlődik. A török elnök kijelentette, hogy a járványhelyzet ellenére a két fél közötti kereskedelem volumene 35%-kal nőtt 2020-hoz képest, és elérte a 4,2 milliárd dollárt. Hozzátette: az új cél a 10 milliárd dollár elérése. A török elnök hangsúlyozta, hogy a két ország lépéseket tesz a jövőben az Afrika egyik kapuját jelentő Algéria termelésének diverzifikálása érdekében.

Forrás: [أردوغان: عازمون مع الجزائر على تعزيز التعاون بالصناعات الدفاعية](#)

Az iráni tüntetések átterjedtek a központi tartományra is

Al Arabiya English, 2022. május 18.

Tüntetések törtek ki kedden Irán központi, Iszfahán tartományában. A tüntetők iráni klerikus vezetők elleni rigmusokat skandáltak – derült ki a közösségi médiában megosztott videóból. Több iráni tartományra – köztük Khuzestanra, Lorestanra, Charmahalra és Bahtiarira – is átterjedtek a tiltakozások. Aktivisták legalább hat halálesetről számoltak be a tüntetések múlt heti kezdete óta, és a biztonsági erőket okolják a halálesetekért. A közösségi médiában a közelmúltban több, a tüntetéseken rögzített videón is hallani lehetett a lövöldözések hangját. A jelenlegi iráni tiltakozás – amelyet az alapvető élelmiszerek árának meredek emelkedése váltott ki – gyorsan eszkalálódni látszik, a tüntetők már több tucat iráni városban rendszerváltást követelnek.

Forrás: [Iran protests spread to major central province; unofficial death toll rises to six](#)

Oroszország és a posztszovjet térség

Befejeződött a Sanghaji Együtműködési Szervezet (SCO) közlekedési minisztereinek 9. találkozója

Trend, 2022. május 13.

Az üzbegisztáni Kívában, hibrid formátumban került megrendezésre a Sanghaji Együtműködési Szervezet (SCO) tagállamainak kilencedik közlekedési miniszteri találkozója. A csúcstalálkozó témája a kölcsönösen előnyös közlekedési együttműködés erősítése és az eurázsiai közlekedési folyosók fejlesztése és diverzifikációja volt. A találkozó során szóba került még az egységes és integrált kereskedelmi rendszerek kialakításának kérdése is.

Forrás: [Завершилась 9-го Совещания министров транспорта государств-членов Шанхайской организации сотрудничества \(ШОС\)](#)

Üzbegisztán és India készen áll a kereskedelmi és gazdasági együttműködés fokozására

Central Asia News, 2022. május 13.

Furkat Szidikov Üzbegisztán külügyminiszter helyettese találkozott az indiai kereskedelmi és ipari miniszter első helyettesével. A beszélgetés témája az üzbég-indiai kereskedelmi és gazdasági együttműködés fejlesztése volt. A tárgyaláson a két ország közötti partnerség ígéretes területei között említették meg a textilipart, a selyemfeldolgozást és a bőrtermékek gyártását. A tárgyalás végén a két miniszterhelyettes felhívta a figyelmet az üzbég-indiai kereskedelmi akadályok felszámolására és a két ország közötti kereskedelmi tevékenységek számára kedvező feltételek megteremtésére.

Forrás: [Узбекистан и Индия готовы к наращиванию торгово-экономического сотрудничества](#)

Európa és Közép-Ázsia elkötelezi magát az élelmiszer-biztonság, az agrár és élelmiszeripari rendszerek rugalmasságának szavatolása mellett

UzDaily, 2022. május 16.

Európa és Közép-Ázsia országai összefognak, hogy a kritikus nemzetközi helyzet mellett is fenntartsák a megfelelő élelmiszerellátást, jelentették ki két régió országainak képviselői az Európa-Közép-Ázsia Regionális Konferencia 32. ülésén. A lengyelországi Łódźban megrendezett találkozónak a főbb témái között szerepelt a Covid-járvány aktuális helyzetének értékelése és az ukrajnai háborús helyzetnek a globális élelmiszertermelésre gyakorolt hatása. A találkozó végén az európai és közép-ázsiai országok képviselői elkötelezték magukat a két régió agrár és élelmiszeripari rendszerének rugalmas szabályozása mellett.

Forrás: [Европа и Центральная Азия обязуются обеспечить продовольственную безопасность, устойчивость и инклюзивность агропродовольственных систем](#)

Az „Észak-Dél” irányú áruszállítás útvonalon olcsóbb lett az iráni tranzit

Ritmeurasia, 2022. május 16.

Iránban május első felében csökkentették az „Észak-Dél” nemzetközi közlekedési folyosón mindkét irányú áruszállítás tranzitárait. Ez lehetővé tette a Bangladesbe és néhány dél-ázsiai országba irányuló orosz energiaexport növelését. A jelenlegi „Észak-Dél” útvonal Asztrahán - Kaszpi-Írán – Iráni kikötők a Perzsa-öbölben – Chittagong kikötő (Bangladesh) útvonalon halad keresztül. A tervek szerint ezt az útvonalat Mianmar, Indonézia, Srí Lanka és Thaiföld kikötői felé bővítik majd.

Forrás: [Трансиранский грузовой транзит «Север-Юг» стал дешевле](#)

A „Aktau Kikötő” alapján konténer átrakodó csomópont jön létre

Kazinform, 2022. május 16.

A Kaszpi-tengeren átívelő nemzetközi szállítási útvonalon a teherszállítás fejlesztésére az Aktau Kikötő komplexum különleges gazdasági övezete alapján konténer csomópont létrehozását tervezik. Beruházóként a tervek szerint olyan áruszállítással foglalkozó globális cégek kapcsolódnak be, mint a PSA Group, a Maersk, az MSC. Az Aktau Kikötő komplexumban pedig e projekthez minden szükséges infrastruktúra kiépítésre került. Emellett a gazdasági övezetben számos fontos stratégiai projekt is működik. Ha a tervezet megvalósul az több ezer új munkahelyet és Európa és Ázsia közötti kereskedelem felgyorsítását eredményezheti.

Forrás: [Контейнерный хаб создадут на базе СЭЗ «Морпорт Актау»](#)

A TRACECA-n belül nőtt az Azerbajdzsánon keresztül történő áruszállítás

Days.Az, 2022. május 16.

A TRACECA (Transport Corridor Europe-Caucasus-Asia) rakományforgalma Azerbajdzsánon keresztül idén január-márciusban 2 557,7 millió tonna volt, áll az azeri Állami Statisztikai Bizottság jelentésében. Közúton 6115,1 ezer tonna (56,3%), vasúton 3507 ezer tonna (32,3%), tengeren 1236,2 ezer tonna (11,4%) volt az áruforgalom, ami az előző év azonos időszakához képest 6,7%-os növekedést jelentett.

Forrás: [Грузоперевозки через Азербайджан в рамках TRACECA увеличились](#)

A tranzitforgalom fejlesztése érdekében Kazahsztán erősíti az együttműködést Grúziával és Azerbajdzsánnal

Day.Az, 2022. május 16.

A déli tranzitfolyosó fejlesztése érdekében Kazahsztán azt tervezi, hogy egyesíti tranzitforgalom irányítási rendszerét Azerbajdzsánnal és Grúziával. Sajtóértesülések szerint a három ország az Egyesült Közlekedési és Logisztikai Vállalathoz hasonló vegyes vállalatot hozna létre és csatlakoznak az Eurázsiai Vasúti Szövetséghez is. Ez esetben a vegyes vállalat keretében egységes irányítási rendszer jönne létre a három ország között és az országok nevében maga a vállalat lépne be a nemzetközi piacokra. Továbbá a tervek szerint az egyesülést követően az export-import rakományok konténerekben és vagonokban történő szállítása a Kaszpi-tengeri Nemzetközi Szállítási Útvonalon (Trans-Caspian International Transport Route) valósulna meg. Az útvonal pedig Kínán, Kazahsztánon, a Kaszpi-tengeren, Azerbajdzsánon, Grúzián és Törökországon keresztül haladva érne el az európai országokba.

Forrás: [Кazahcztан объединится с Грузией и Азербайджаном для развития транзита](#)

Azerbajdzsán és Ausztria megvitatta egy együttműködési bizottság és egy üzleti fórum megszervezésének lehetőségét

Kamran Gasimov, Trend, 2022. május 16.

Baku adott otthont Rahman Gummatov, Azerbajdzsán digitális fejlesztési és közlekedési miniszter helyettese és Franz Wessig osztrák digitális és gazdasági miniszter külgazdasági vezető találkozájának. Az ülésen az Azerbajdzsán és Ausztria közötti gazdasági, mezőgazdasági, ipari és technológiai együttműködés jövőjéről esett szó. Az osztrák-azeri gazdasági kapcsolatokat tekintve 2022. január-márciusban Azerbajdzsán Ausztriával folytatott kereskedelme meghaladta a 70,548 millió dollárt, amíg 2021 azonos időszakában ez a szám 12,075 millió dollárt tett ki.

Forrás: [Азербайджан и Австрия обсудили вопросы организации заседания комиссии по сотрудничеству и бизнес-форума](#)

Üzbegisztán és Azerbajdzsán folytatja a mezőgazdasági együttműködést

Central Asia News, 2022. május 17.

Üzbegisztán és Azerbajdzsán tárgyalásokat folytatott a két ország közötti mezőgazdasági együttműködések jövőjéről és az élelmezésbiztonsággal kapcsolatos aktuális kérdésekről. Az idei év első három hónapjában a mezőgazdasági termékek forgalma a két ország között 5,3 millió dollárt tett ki. A két ország közötti mezőgazdasági együttműködés főleg a szőlő és földimogyoró termelésre és a gyapot termesztésre koncentrálódik.

Forrás: [Узбекистан и Азербайджан продолжают сотрудничество в агро секторе](#)

Impresszum

Szerzők:

Horváth Levente
Moldicz Csaba
Klemensits Péter
Tárik Meszár
Veres Szabolcs
Zoltai Alexandra

Lektorálta:

Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

Eurázsia Központ
1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@uni-neumann.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

A kiadásért felelős személy: Dr. Horváth Levente, igazgató

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2022.

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem